

RAN - 1901131003040002

RAN-1901131003040002

M.A. (Sem. III) Examination October - 2023

Sociology : Paper 16 (B)

Industry and Society in India

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M.A. (Sem. III)

Name of the Subject :

Sociology : Paper 16 (B)
Industry and Society in India

Subject Code No.: 1901131003040002

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

(૨) દરેક પ્રશ્નનાં જવાબ લખો.

(૩) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.

પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૦૫×૨ = ૧૦)

(૧) ઉદ્યોગવાદનું નગરીકરણ સાથે શું સંબંધ છે?

(૨) 'ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ'ની શરૂઆત ઈંગ્લેન્ડથી જ કેમ થઈ હતી?

(૩) ઔદ્યોગિક વિવાદથી શ્રમિકો પર શું પ્રભાવ પડે છે? ટૂંકમાં જણાવો.

(૪) શ્રમ કલ્યાણ એટલે શું?

(૫) હડતાલના પ્રકારો જણાવો.

પ્રશ્ન-૨ 'ઔદ્યોગિક ક્રાંતિ'ની સમાજ પર પડેલી સામાજિક, આર્થિક તથા રાજનૈતિક અસરોનું વર્ણન કરો.

૧૩

અથવા

પ્રશ્ન-૨ ઔદ્યોગિક મૂડીવાદનાં પરિણામોની છણાવટ કરો.

પ્રશ્ન-૩ સંઘર્ષનાં નિર્ધારણ અંગે તમે શું સમજો છો? એક ઔદ્યોગિક સંઘર્ષમાં ચુકાદાની પ્રક્રિયાને ચર્ચો. ૧૩

અથવા

પ્રશ્ન-૩ બિન સંગઠિત ક્ષેત્રમાં બાળ અને સ્ત્રી શ્રમિકોનાં પ્રશ્નો વર્ણવો. ૧૩

પ્રશ્ન-૪ ઔદ્યોગિક શ્રમિકોનાં લાભાર્થે રાજકીય કાયદાઓ અને શ્રમિક કલ્યાણ નીતિની એક રૂપરેખા આપો. ૧૪

અથવા

પ્રશ્ન-૪ ટૂંક નોંધ લખો. (૦૭+૦૭ = ૧૪)

(અ) ઔદ્યોગિક સંઘર્ષનાં જવાબદાર કારણો

(બ) ઔદ્યોગિક સંગઠનનાં સંદર્ભમાં માનવ સંબંધનો સિદ્ધાંત

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) Attempt all questions.
- (2) Marks for the each question are indicated on the right side.

Q-1 Answer the following questions in short. (05 × 02 = 10)

- (1) What is relationship of urbanisation with industrialization?
- (2) Why did the 'Industrial Revolution' start from England?
- (3) How does industrial disputes affect workers? State briefly.
- (4) What is labour welfare?
- (5) State the types of strikes.

Q-2 Describe the social, economic and political impacts of the 'Industrial Revolution' on society. 13

OR

Q-2 Elaborate the consequences of industrial capitalism. 13

Q-3 What do you understand by resolution of conflict? Discuss the procedure of adjudication in an industrial conflict. **13**

OR

Q-3 Describe the problems of child and women workers in unorganized sector. **13**

Q-4 Give an outline of state legislation and labour welfare policy for the benefit of industrial workers. **14**

OR

Q-4 **Write short notes.** **7+7=14**

- (a) Causes of industrial conflict
  - (b) Human relation theory with reference to industrial organization
-